

ROSTE NESPOKOJENOST S VÝŠÍ DŮCHODŮ A SOUČASNÝM DŮCHODOVÝM SYSTÉMEM

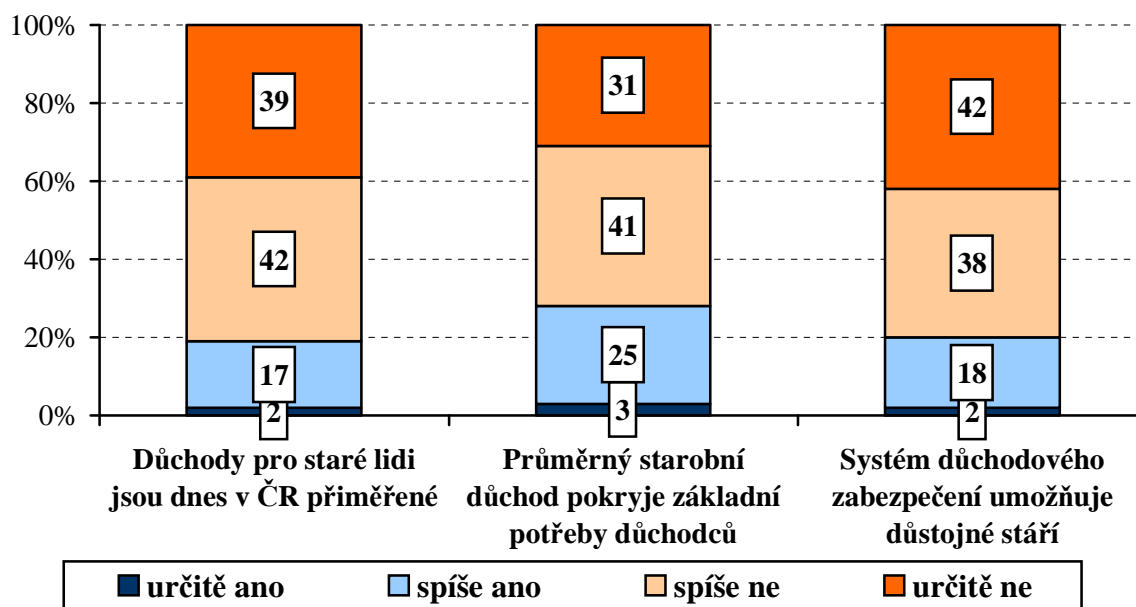
Naprostá většina veřejnosti považuje dnes starobní důchody vyplácené u nás za nepřiměřené (81 %) a nedostatečné k pokrytí základních potřeb důchodců (72 %). Čtyři z pěti obyvatel (80 %) se domnívají, že současný důchodový systém neumožňuje prožít důstojné stáří. Hodnocení výše starobních důchodů a důchodového systému závisí především na věku, materiálním zajištění domácností a na politických preferencích občanů.

Uváděné výsledky vycházejí z rozsáhlého reprezentativního výzkumu STEM. Uskutečnil se ve dnech 30. 4. – 10. 5. 2008 na souboru 1217 občanů reprezentujících obyvatelstvo ČR starší 18 let. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru.

Společnost STEM se v letošním květnovém výzkumu již tradičně zabývala problematikou starobních důchodů a důchodového systému. Výsledky poukazují na vysokou nespokojenost veřejnosti se současným stavem důchodů: podle více než čtyř pětin lidí nejsou současné důchody vyplácené starým lidem přiměřené a systém důchodového zabezpečení neumožňuje důstojné stáří. Bezmála tři čtvrtiny občanů (72 %) jsou navíc přesvědčeny o tom, že průměrný starobní důchod nepokryje základní potřeby českých důchodců.

Pokud se zaměříme pouze na odpovědi lidí, kterých se tyto otázky bezprostředně týkají - tedy na starobní důchodce - rozložení odpovědí je ještě kritičtější: 92 % důchodců tvrdí, že současné důchody nejsou přiměřené, téměř 90 % důchodců má za to, že dnešní systém důchodového zabezpečení jim neumožňuje strávit důstojné stáří, a čtyři pětiny penzistů tvrdí, že průměrný starobní důchod nestačí na pokrytí základních potřeb důchodců.

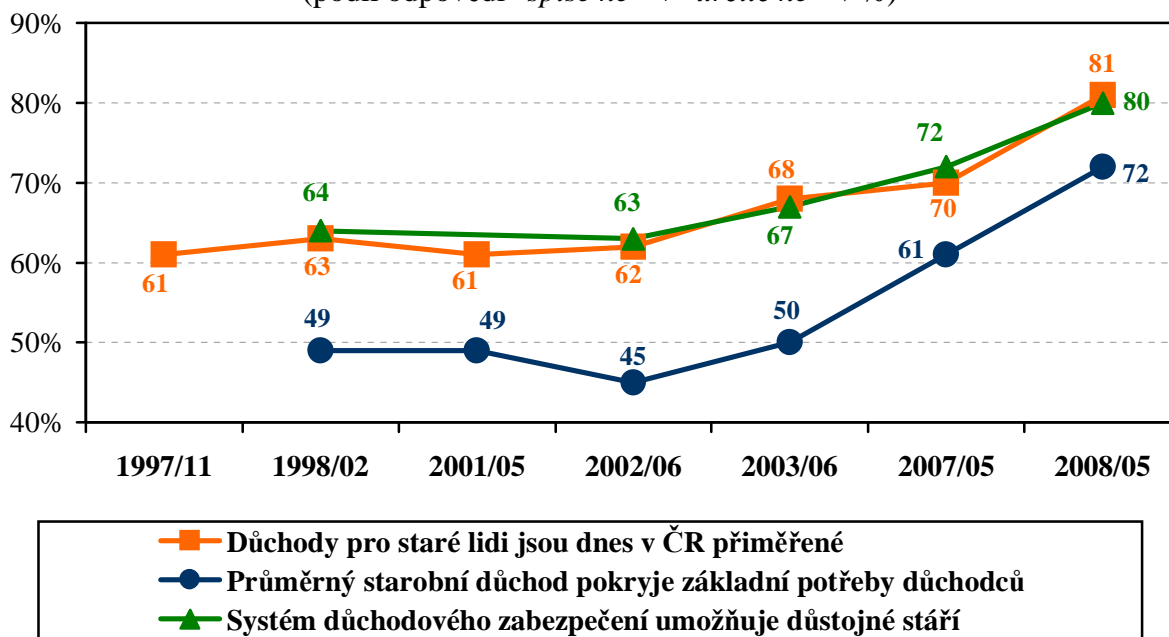
Názory na starobní důchody a důchodový systém (%)

Pramen: STEM, Trendy 2008/05, 1217 respondentů

Nespokojenost s výší důchodů a nejistota, zda starobní důchody stačí na pokrytí základních potřeb, stejně jako kritické názory na důchodový systém, byly v datech STEM patrné již na konci devadesátých let a zhruba od poloviny roku 2002 se viditelně zvyšují. Letošní výsledky zračí vysokou nespokojenost s důchody a důchodovým systémem jsou ve srovnání s minulými roky znatelně horší. Největší nárůst je patrný u pochybnosti, zda lze průměrným starobním důchodem zabezpečit základní potřeby důchodců (od minulého roku nárůst o 11 procentních bodů, od června 2002 dodnes nárůst o 27 procentních bodů). K velkému meziročnímu nárůstu došlo však také u nespokojenosti s výší důchodů (letos vzhledem k loňskému květnu o 11 procentních bodů) a se současným systémem důchodového zabezpečení (letos vzhledem k loňskému květnu o 8 procentních bodů)

**Nespokojenost s výší starobních důchodů
a důchodovým systémem v letech 1997-2007**
(podíl odpovědí "spíše ne" + "určitě ne" v %)

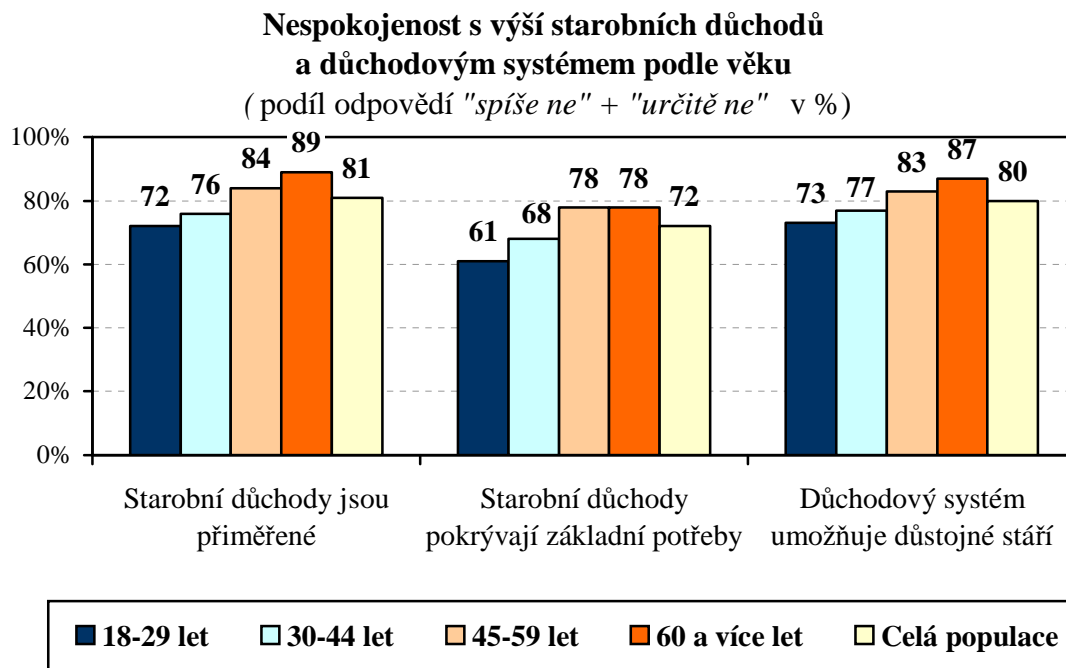

Pramen: STEM, série Trendy 1997/11 – 2008/05

Do hodnocení starobních důchodů a důchodového systému se do jisté míry promítá celková úroveň materiálního zajištění domácností. Zatímco z domácností velmi dobře nebo solidně zabezpečených hodnotí starobní důchody jako nepřiměřené 76 % lidí, z rodin, které se považují za špatně zajištěné nebo chudé, to je 87 %. Podobně o tom, že průměrný starobní důchod nestačí na pokrytí základních potřeb důchodců, je přesvědčeno 64 % lidí z rodin s velmi dobrým nebo solidním materiálním standardem a 84 % z rodin špatně zajištěných nebo chudých. Názor, že důchodový systém neumožňuje prožít důstojné stáří, zastává 73 % z domácností zabezpečených dobře nebo solidně a 87 % ze špatně zajištěných nebo chudých.

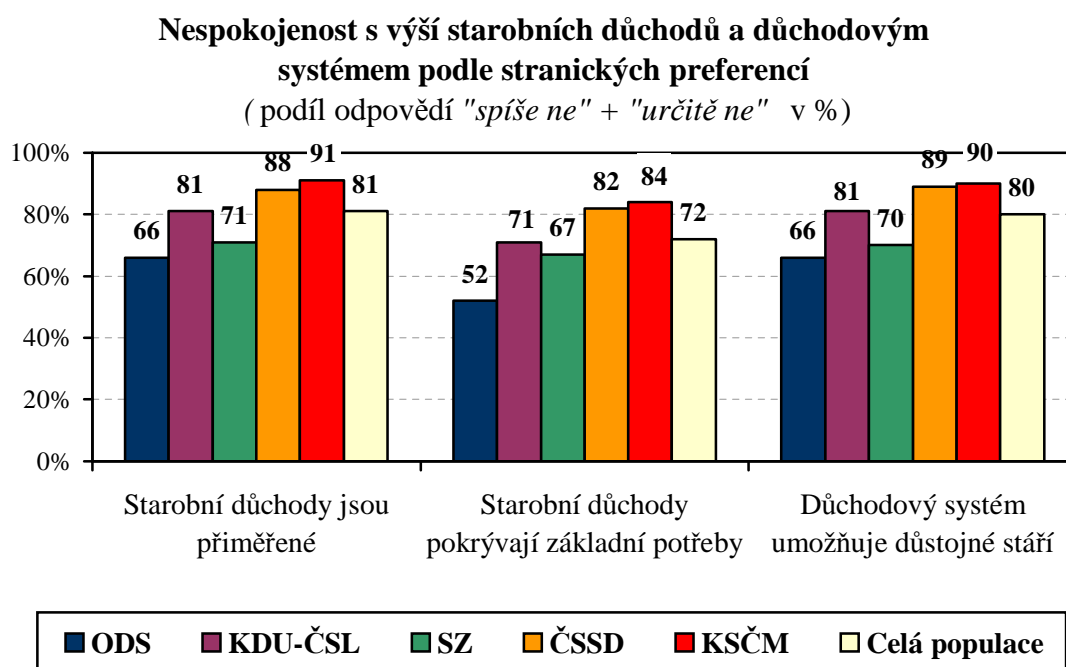
Názory na výši důchodů pro staré lidi a systém důchodového zabezpečení jsou významným způsobem ovlivňovány také věkem. Kritická stanoviska zřetelně narůstají již od staršího středního věku (45-59 let) a dle očekávání se s největší intenzitou projevují ve věku nad 60

let. Zajímavé je, že v názorech na výši starobních důchodů a důchodový systém se nijak výrazně neprojevuje vliv dosaženého vzdělání a jen mírně se v odpovědích liší muži a ženy (ženy jsou o něco kritičtější).

Pramen: STEM, Trendy 2008/05, 1217 respondentů

Otázka výše důchodů pro staré lidi a systému důchodového zabezpečení se významným způsobem liší také v závislosti na stranických preferencích občanů. Není příliš překvapivé, že největší kritici jsou mezi příznivci KSČM či ČSSD, relativně nejvíce „optimistů“ můžeme najít mezi stoupenci vládní ODS či Strany zelených. I tyto skupiny však většinou přiznávají, že finanční situace českých důchodců není jednoduchá a důchodový systém tak, jak je dnes nastaven, neumožňuje důstojné stáří.

Pramen: STEM, Trendy 2008/05, 1217 respondentů